

נר מנחם

הגות לפרשת השבוע

לע"נ ר' מנחם ב"ר יששכר ומרת רחל ב"ר מנשה שרעבי ז"ל

הרהורים לפרשת בהעלותך תשפ"א | מאת הרב מנחם יעקבזון ראש הישיבה

מאיין לי בשר?

בפרשתנו במדבר פרק יא: וְהֶאֱסַפְסַף אֲשֶׁר בְּקִרְבּוֹ הִתְאַוּ תְּאַוּהוּ וַיֵּשְׁבוּ וַיִּבְכּוּ גַם כְּגֵי יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמְרוּ מִי יֵאָכְלֵנוּ בְּשָׂרָה וְלֶחֶם: וַיִּשְׁמַע מֹשֶׁה אֶת־הַעָם בְּכַהֲלֵם לְמִשְׁפַּחְתּוֹ אִישׁ לְפִתְחֵהוּ וַיַּחֲרִי־אָף ה' מְאֹד וּבְעֵינָיו מֹשֶׁה רָע: וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־ה' לָמָּה הִרְעִיתָ לְעַבְדְּךָ וְלָמָּה לֹא־מִצַּאתִי חַן בְּעֵינֶיךָ לְשׂוֹם אֶת־מִשְׁאֵה כָּל־הָעָם הַזֶּה עָלַי: הֲאֵנֹכִי הֲרִיתִי אֶת כָּל־הָעָם הַזֶּה אִם־אֵנֹכִי וַלְדַתְּהוּ פִּיתֵאמֶר אֵלָי שְׂאֵהוּ בְּחִיקְךָ בְּאֲשֶׁר יִשָּׂא הָאֱמֹן אֶת־הַיִּנֹק עַל הָאֲדָמָה אֲשֶׁר נִשְׁפַּעְתָּ לְאַבְתָּיו: מֵאִיִן לִי בְּשָׂר לְתֵת לְכָל־הָעָם הַזֶּה כִּי־יִבְכּוּ עָלַי לֵאמֹר תִּנְהַלְנוּ בְּשָׂר וְנֵאֱכָלָהּ:

מיעונו של משה מבוסס על ההנחה כי תלונה בלתי מוצדקת לא תביא נס, הקדוש ברוך הוא לא יעשה נס כדי לספק את צרכיהם של תאוותנים, במיוחד לאור העובדה שה' כועס עליהם מאד, ואם כך מופנית התביעה אליו, אל משה, שימצא פתרון טבעי לבעיה!

לאור זאת הוא אומר 'מאיין לי בשר לתת לכל־העם הזה כִּי־יִבְכּוּ עָלַי לֵאמֹר תִּנְהַלְנוּ בְּשָׂר וְנֵאֱכָלָהּ.'

המענה נשמעת מוצדקת והגיונית, אלא שעלינו להבין את ההקדמה בה פותח משה את טענתו 'הֲאֵנֹכִי הֲרִיתִי אֶת כָּל־הָעָם הַזֶּה אִם־אֵנֹכִי וַלְדַתְּהוּ פִּיתֵאמֶר אֵלָי שְׂאֵהוּ בְּחִיקְךָ בְּאֲשֶׁר יִשָּׂא הָאֱמֹן אֶת־הַיִּנֹק. וכי אם היה הוא הורה אותם היה לו בשר לכל העם הזה?

מסוגלות הורית

התשובה על כך היא כי היכולת ההורית היא כמעט בלתי מוגבלת, מה שהורים מסוגלים לעשות עבור ילדיהם אינו מוגבל בגבולות הסבירות, הם יכולים לגייס מיליונים לצרכי ניתוח, לנדוד יבשות וימים בשביל תקוה קטנה ועבודה לשעבד את כל רכושם, הם יכולים לעמוד במשימות הינוכיות קשות ולקדם ילד חסר סיכוי... ו... הם גם יכולים להתמודד עם גידול ופרנסה של עשר פיות ויותר...

אילו היה משה ההורה הביולוגי של עם ישראל הוא לא היה שואל 'מאיין לי בשר' כיון שהורה מצליח לפתור בעיות בלתי פתירות, אולם, מוען משה לכורא עולם, 'אינני הורה!' 'האנכי הריתי את כל העם הזה אם אנכי ילידתהו?'

יתכן שהיכולת הזו ניתנה להורים כדי לספק לילדיהם בטחון, או שמא כדי שבאמת יוכלו לעזור להם בכל מצב, יהיה איך שיהיה, ניתן להיווכח בעובדה זו לעיתים די קרובות... כמובן ישנם מצבים חריגים של הורים מנותקים ואדישים שגם את המינימום לא יתאמצו לתת, אלו הורים בעלי נכות הורית. לעומת זאת הורים בריאים בנפשם מוגבים במאגרים אדירים של רצון לתת לילדיהם את המיטב, בכוחות בלתי נדלים ויכולות כמעט בלתי מוגבלות... זאת כמובן אם זה תואם לתפיסת ההיים שלהם.

וואגב, גם אם אין לנו קשיים כלכליים, וגם אם אין לנו שבעה או עשרה ילדים – את היכולות הללו עלינו להפנות לאפיקים נכונים, להתאמץ לתת להם חינוך יהודי אמיתי גם אם תנאי הסביבה מקשים על כך מאד, גם אם נראה שהכל אבוד...].

אהת החידות שהמגזר החרדי מייצר היא הסיוע לנישואי הילדים. ישנם מגזרים שמסתפקים בעריכת ההתונה על חשבון ההורים אבל בדרך כלל ההורים יסייעו בסכומים משמעותיים מאד להתבססותו של הזוג. הממעטים יסתפקו בחמישים או מאה אלף שקל והמרבית יגיעו גם עד מיליון...

לא, לא מדובר במייוקונים – אצלם הסכומים הרבה יותר גבוהים, מדובר בשכבת הבינים ומטה, אנשים חוסכים כדי להשיא את ילדיהם, לוקחים על עצמם חובות ומשכנתאות כדי לסייע לילדיהם בקניית דירה, ורובם עושים זאת – לא כי חייבים אלא כי רוצים.

זו נקראת מהוייכות הורית, אולי היא קצת מוגזמת – ויש המבקרים את הנוהג הזה, אבל היכולת לעשות זאת בסייעתא דשמיא היא מה שנאמר בפסוק דלעיל 'הָאֲנֹכִי הָרִיתִי אֶת פְּלִהֶעֱם הַזֶּה אִם-אֲנֹכִי יִלְדֶתְהוּ פִּיתְאֲמֵר אֵלַי שְׂאָהוּ בְּחִיקָךְ פְּאֲשֵׁר יִשָּׂא הָאִמָּן אֶת-חַיִּיךָ' – וכפי שהוסבר שאם היה הוא ההורה שוב לא היתה קיימת השאלה מאין לי בשר...

מבחן תזונתי

טוב, אולי נושא הסיוע בדיור הוא באמת בלתי נתפס, בואו נפנה לזווית אחרת. מעניין לבחון את איכות התזונה במשפחה החרדית והדתית בהשוואה למשפחה ברקע כלכלי זהה בחברה החילונית... אי אפשר לקבוע שהמודעות לתזונה בריאה בציבור החרדי היא מספקת, (וכל הכבוד לרב ליצמן על מאמציו בנושא, ועל האזהרות על גבי אריזות המזון) אבל רוב אלו שאכן בעלי מודעות למזון בריא משקיעים מאמצים רבים בהאכלת משפחה ברוכה ילדים במזון בריא שלרוב מבושל ונאפה בבית...

גם אלו שאינם מקפידים על תזונה בריאה ישקיעו במטבח הביתי הרבה הון ואון. סדרי העדיפויות המעמידים את הבית והילדים בראש הסולם – יביאו אימהות וגם אבות (כן, גם אבות) להשקיע זמן וכה במטבח.

ההורה הדתי ובעיקר החרדי – ובמיוחד האם החרדית, הינם בעל יכולת הורית גבוהה מאד, ובדרך של 'יש מאין' וביצירתיות מופלאה ידאגו להאכיל את גוזליהם באוכל מזין ולעיתים גם בריא יותר... (יחסית לג'אנק פוד הנפוץ אצל ילדים רבים בשכבות חברתיות שונות).

אי אפשר להאמין שאחוז גבוה מבין הילדים במשפחות ברוכות ילדים נראים כבני מיפוחים ולעיתים גם הגננת החרדית מושכנעת שהם בן או בת יחידים...

נכון, יש גם אחוז לא מבוטל של כשל, ולפעמים גם הזנחה, את המקרים האלו התקשורת מאד אוהבת (סוף סוף זוהי חדשה של 'בן אדם נשך כלב...') אולם כמעט תמיד אלו מקרים על רקע סוציאלי, תרבותי או פסיכולוגי, ובפירוש לא על רקע כלכלי מה שנקרא 'סוציאוקונומי נמוך'. כל הסטראוטיפים שהתקשורת מייצרת מפעם לפעם על בסיס אחוז מסויים מאד של אוכלוסיה נחשלת – מצטרפים לבניית התדמית הזו, אולם מי שיכנס לשכונות נורמליות בבני ברק וירושלים, יראה ילדים בריאים המוזנים יפה, לכושים היטב, שמחים ומאושרים...

השאלה היא איך באמת? איך יתכן לגדל משפחה של עשרה ילדים כשהאם גם עובדת לפרנסת המשפחה (ותודו שזה נצרך גם כששני ההורים מפרנסים...) כמה כבר מקבלים מקיצבת ילדים?

מדוע היכולת הזו נשמרה בחברה הדתית דווקא? וכי החילונים לא אוהבים את ילדיהם? אינני יודע תשובה ברורה אך ברור שהכרה הרואה בחיים מקור של הנאה ובילוי, לא יכולה להכיל את המציאות בה בשביל הילדים מוותרים כמעט על כל דבר, רק תפיסת החיים הרואה בחיים ובהמשך הדורות – ייעוד ותפקיד יכולה להכיל זאת... אולם בסופו של דבר ההורים המסורים הללו רק מוותרים על עונג רגעי וחולף עבור העונג המוחלט והנצחי של נחת מילדים...

את כל מה שאתם רוצים לדעת

לתגובות: פקס 039601961 nhrh999@gmail.com

ישיבת מאור יצחק מושב חמד